

Halina Ganińska

ganinska@ml.put.poznan.pl

**Komisja Informacji Naukowej Polskiej
Akademii Nauk:
tematyka spotkań seminaryjnych
(1974-2006)**

1. Krótka informacja o podstawach prawnych i formach działalności Komisji.
2. Wokół tematyki „nauka o informacji” w latach siedemdziesiątych 20. wieku.
3. Zmiana formuły: od lat osiemdziesiątych do roku 2000.
4. Początek wieku dwudziestego.
5. Kilka słów końcowych.

Komisja Informacji Naukowej (KIN) przy Oddziale Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu jest jedyną taką komisją w Polskiej Akademii Nauk (PAN); działaniem obejmuje Wielkopolskę i Polskę północno-zachodnią i ma siedzibę w Poznaniu.

Podstawą działania Komisji Informacji Naukowej była wtedy Uchwała Oddziału Polskiej Akademii Nauk z 28 sierpnia 1973 roku o regulaminie działalności komisji naukowych .

Tenże regulamin został zmieniony i zatwierdzony przez Zgromadzenie Ogólne członków Oddziału PAN
w dniu

27. kwietnia 1984.

Komisja Informacji Naukowej działa obecnie na podstawie znowelizowanego regulaminu działalności komisji naukowych, zatwierdzonego przez Prezydium Oddziału PAN w Poznaniu

w dniu 12 stycznia 2000 roku, który mówi, że do zadań Komisji należy:

- integracja działalności naukowej środowiska;
- inicjowanie i prowadzenie działalności naukowej w zakresie dyscyplin naukowych reprezentowanych przez Komisję;
- organizowanie zebrań, dyskusji naukowych i sympozjów;
- publikowanie prac naukowych, szczególnie zaś prac referowanych na posiedzeniach Komisji;
- upowszechnianie wiedzy.

Inicjatorami powołania Komisji Informacji Naukowej byli prof. prof. Jerzy Topolski i Maciej Wiewiórowski.

Kilka miesięcy, począwszy od końca 1973 roku, trwało kompletowanie składu Komisji; 24 kwietnia 1974 Zarząd Oddziału PAN w Poznaniu powołał ją oficjalnie w ramach Wydziału I.

Pierwszym przewodniczącym Komisji był prof. dr hab. Stanisław Kubiak (1974 – marzec 1983);

następnie prof. dr hab. Stanisław Nawrocki (25 marzec 1983 – 2000);

od 2001 przewodniczącym Komisji jest prof. dr hab. Bogdan T. Maruszewski.

**2. Wokół tematyki „nauka o informacji
i informacja naukowa”
w latach siedemdziesiątych 20. wieku**

Liczba członków Komisji w latach siedemdziesiątych liczyła przeciętnie około

40 członków.

Rekrutowali się głównie z Poznania, ale także z Leszna, Piły,
Koszaliny, Słupska, Szczecina

i Zielonej Góry.

Do roku 1981 pracowano w 11 zespołach badawczych:

ds. źródeł informacji; ekonomiki informacji naukowej; funkcji informacji naukowej
w regionie; informatyki; funkcji informacji w bibliotekach; informacji w gospodarce żywnościowej; informacji w badaniach naukowych; informacji w rozwoju kultury; funkcji ośrodka informacji naukowej; użytkowników informacji naukowej; wreszcie metodologii badań w bibliotekoznawstwie i nauce o informacji.

W latach 1974-1975 opracowano koncepcję centralnego ośrodka informacji o informacji oraz informacji o nauce w skali województw historycznej Wielkopolski oraz merytoryczne założenia regionalnych kartotek:

życia naukowego regionu Polski północno-zachodniej, prac doktorskich tegoż regionu oraz katalogu bieżących czasopism zagranicznych w bibliotekach i ośrodkach informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej (inte).

Widomym rezultatem pracy Komisji i środowiskowej współpracy bibliotek i ośrodków informacji m. Poznania było opublikowanie: *Katalogu bieżących czasopism zagranicznych w bibliotekach Poznania. Prace OIN PAN, Warszawa 1974-1977. T.1. Informacja. Nauki społeczne i humanistyczne. T.2. Nauki matematyczne, przyrodnicze i medyczne. T.3. Nauki techniczne.*

Zorganizowano, ogromnym wysiłkiem środowiska poznańskiego, 13 regionalnych i ogólnopolskich sesji naukowych – zdołano opublikować materiały z czterech:

Informacja naukowa w systemie szkolnym Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej: materiały sesji, Poznań 1976. Poznań 1977;

Organizacja informacji naukowej w zespole bibliotek specjalnych: materiały

z sesji naukowej, Poznań 1977. Poznań 1978;

Miejsce informacji regionalnej w krajowym systemie informacji naukowej: sesja naukowa: materiały, Poznań 1979.

Sesja naukowa na temat: Kształcenie i doskonalenie kadr dla potrzeb SINTO: materiały: Poznań 1980. Poznań 1980.

Inną formą działania Komisji były seminaria i naukowe spotkania tematyczne;
mianowicie przeprowadzono 5 seminariów z cyklu:
Problemy tworzenia centrów danych dla nauki i techniki - pod kierunkiem doc. dra Z. Kierzkowskiego (Poznań: 1974, 1976, 1977, 1979, 1980).

Wspomnieć też trzeba o udziale Komisji w zorganizowaniu w 1978 roku 6-dniowej konferencji pod nazwą *II Europejska Konferencja Informacji i Dokumentacji Nauk Społecznych (ECCSID)* na zlecenie Europejskiego Ośrodka Koordynacji Badań i Informacji Nauk Społecznych, tzw. Ośrodka Wiedeńskiego, pod auspicjami UNESCO.

3. Zmiana formuły : od lat osiemdziesiątych do roku 2000

Tak szeroko zakrojonej tematyki i prac , z powodu pojawienia się trudności organizacyjnych i zmian przełomowych, nie udało się kontynuować w latach 80-tych.

3.1. Działania do roku 1993

Komisja, w miejsce wielkich konferencji z szerokim udziałem osób spoza Komisji z innych ośrodków w kraju, koncentrowała się na organizowaniu tematycznych zebraniach plenarnych o szerokim spektrum tematycznym –

otwartych dla całego środowiska zaplecza naukowo-technicznego.

Dyskutowano na podstawie jednego lub dwóch referatów lub prezentacji, przedstawianych przez zaproszonych referentów. Dotyczyły przede wszystkim działalności informacyjnej, a na przełomie lat 80/90-tych także nowoczesnej automatyzacji procesów biblioteczno-informacyjnych i technologii CD-ROM; ponadto miejsca informacji naukowej w nauce i gospodarce.

Na tej zasadzie zorganizowano 35 takich przeglądowych spotkań, o charakterze poznawczym i integracyjnym, bardzo pożytecznych w pracy informacyjnej. Niektóre miały charakter spotkań wyjazdowych jednodniowych - poza Poznaniem - w Gnieźnie (1986), Lesznie (1988) i Szczecinie (1989).

Referentami byli profesorowie, a także praktycy krajowi.

Wg prof.. S. Nawrockiego:

..."Przegląd działań Komisji Informacji Naukowej prowadzi do wniosku, że interesowano się różnymi aspektami informacji. W miarę upływu czasu podejmowano coraz to nową problematykę dla aktualizowania wiedzy w tej dziedzinie, tym bardziej, że reprezentowane w Komisji Informacji Naukowej instytucje modernizowały swoje wyposażenie techniczne. Coraz to nowe instytucje wyposażane były w sprzęt komputerowy, zatrudniały specjalistów z tej dziedziny i realizowały programy związane z automatyzowaniem prac informacyjnych[...]

...Oceniając ogólnie 20 lat działalności Komisji trzeba podkreślić wielkie zaangażowanie i zainteresowanie członków w tej pracy. Przejawia się to w regularnym (3 lub 4 razy w roku) uczestnictwie w naradach, spotkaniach i konferencjach i w zgłaszaniu propozycji problemów, które należy podejmować. Komisja ma szanse celowego i przydatnego dla zainteresowanych działania także w następnych latach, w przyszłości, jako że potrzeby w zakresie informacji naukowej stale rosną, bez przerwy pojawiają się nowe problemy, które należy poznawać i rozwiązywać.”

3.2. Lata dziewięćdziesiąte - zmiany

Nowością lat 90-tych było podejmowanie tematyki nowoczesnej automatyzacji procesów biblioteczno-informacyjnych , technologii informacyjnych i Internetu. Zasadniczą formą działania były miejscowe spotkania tematyczne i seminaria otwarte, również z udziałem zaproszonych specjalnie znawców przedmiotu – krajowych i z zagranicy;

odbyło się 15 takich spotkań;

starano się także informować o bieżących konferencjach krajowych oraz prowadzić dyskusje panelowe.

W latach 90-tych z inicjatywy Komisji zorganizowano także dwie konferencje naukowe:

pierwszą wspólnie z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną w Zielonej Górze, nt. *Źródła. Warsztat informacyjny. Nowe technologie*, Zielona Góra, 27-28 września 1993;

drugą z Biblioteką Główną Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku nt. *Kierunki przemian w działalność usługowej, dydaktycznej i informacyjnej na przykładzie bibliotek WSP w Polsce*, 13-14 czerwca 1996 – materiały opublikowano .

Członkowie Komisji uczestniczyli w różnych konferencjach naukowych, gdzie przedstawiali referaty (M. Borawska, H. Ganińska, M. Górny, A. Górski, A. Łozowska, S. Nawrocki, I. Pujanek).

Komisja liczyła w tym czasie 35 członków: przede wszystkim z Poznania, ale także z Leszna, Słupska, Szczecina i Zielonej Góry.

4. Początek wieku dwudziestego

W czasie kadencji 1999-2002, w dniu 21. listopada 2000 roku zmarł profesor Stanisław Nawrocki.

Kolejnym przewodniczącym został w marcu 2001 prof. dr hab. Bogdan T. Maruszewski, dotychczasowy II wiceprzewodniczący i członek Komisji od 1999 roku.

Komisja przyjęła program działania obejmujący:

- włączenie się w organizację i promowanie Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej;
- integrowanie środowiska informacyjnego i wymianę doświadczeń w zakresie działalności informacyjnej i informatyzacji procesów, przy współpracy ze środowiskiem informatycznym;
- współpracę dotyczącą badań z zakresu informacji naukowej;
- organizowanie i udział w seminariach/konferencjach dotyczących tematyki bieżącej oraz tendencji w zakresie informacji naukowej i nowych technologii informacyjnych w zastosowaniu do nauki , z uwzględnieniem współpracy międzynarodowej, także Unii Europejskiej.

Pierwsze seminarium miało miejsce 16. marca 2001 roku , na temat:
*Sposoby udostępniania książek
elektronicznych w bibliotekach: kierunki rozwoju* , z wykładem dra hab.
M. Górnego.
Z kilkuletniej perspektywy czasu można powiedzieć, że wykład ten,
który skupiał się na aspektach poznawczych i optymalizacyjnych
procesu digitalizacji
i korzystania z książek elektronicznych, zarysował przyszłość
bibliotekarzy
i specjalistów informacji w powiązaniu z nową technologią
komunikowania się
i procesem digitalizacji, a także przepustowością sieci - otwierał także
nowy rozdział tematyczny dla działań Komisji.

Referat prof. dra hab. B. Maruszewskiego pt. *Biblioteka- centrum multimedialno-informacyjne i ośrodek kształtowania kultury cywilizacji* - na Wielkopolskim Forum Bibliotekarzy, Leszno, 2003, jak i referaty innych członków Komisji na konferencjach ogólnopolskich nt. nowych form informacji i komunikacji naukowej, czy globalnego dostępu do wiedzy, dotyczyły nowych, współcześnie żywych zagadnień.

W I. 2003-2006 zorganizowano 6 seminariów otwartych prowadzonych przez wykładowców polskich i amerykańskich, nt.:
Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa (WBC) : idee i założenia merytoryczne oraz Prezentacja w zakresie technologii WBC ;2003;
Komunikacja w nauce: z perspektywy bibliotecznej: scholarly communications: the library's perspective ; 2004;
Perspektywy rozwoju Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej ; 2004;
Specjalistyczne bazy danych (bibliograficzne i pełnotekstowe oraz patentowe) dla nauki i techniki ; 2004;
Biblioteki akademickie a nowe formy informacji i komunikacji naukowej (na przykładzie bibliotek amerykańskich);2005;
Biblioteki w światowej historii: starożytna instytucja w erze nowej globalizacji ; 2006.

W roku 2005 zorganizowano otwarty panel nt.
Koncepcja regionalnych bibliotek cyfrowych: pokłosie idei Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz projekt rozwoju i współpracy.
Ostatnie spotkanie było poświęcone zagadnieniom interaktywnej biblioteki,
czyli sieciowym narzędziom współpracy Web 2.0 w bibliotekach.

5. Kilka słów końcowych

Komisja działa obecnie, w kadencji 2007-2010, z 6-osobowym zarządem – interesuje się tematyką bieżącą oraz stara się integrować środowisko biblioteczno-informacyjne Polski zachodnio-północnej, zgodnie ze statutem Polskiej Akademii Nauk Oddział w Poznaniu i jest zainteresowana możliwie szeroką współpracą i ma ambitne plany. Członkowie Komisji są także członkami Polskiego Towarzystwa Informacji Naukowej i uczestniczą w każdym forum tegoż Towarzystwa.

